

NÁZEV MATERIÁLU	Připomínky Svazu průmyslu a dopravy České republiky k dokumentu „Hospodářská strategie České republiky“
Č. J.	87/2024
DATUM ZPRACOVÁNÍ	28. srpna 2024
KONTAKTNÍ OSOBA	Milan Klempíř
E-MAIL	mklempir@spcr.cz

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

1. K materiálu obecně

SP ČR vítá snahu MPO zpracovat Hospodářskou strategii ČR jakožto uceleného střednědobého dokumentu, který by měl určovat směr hospodářské politiky v dalších letech. SP ČR taktéž oceňuje, že byl dokument inspirován mimo jiné i Vizí hospodářské politiky SP ČR do roku 2029 ([zde](#)), kde se například inspirovala potřebou stanovení základních měřitelných ukazatelů pro vyhodnocování skutečného vývoje. Ocenit lze i přítomnost analýzy jako určitého základu při tvorbě materiálu. V některých aspektech jde tedy návrh i poměrně správným směrem. Na druhou stranu, pro úspěšnost strategie je třeba její přehlednost pro všechny uživatele, její životnost (i ve vztahu k načasování v rámci volebního/politického cyklu a implementaci) a struktura a nastavení potřebná pro implementaci. Musí tedy být jasná, stručná s jasně vymezenými top prioritami, kterými se vše bude řídit. MPO by proto mělo určit jasnou hierarchii, odpovědnosti a implementační plán. Je třeba vybrat za jednotlivé oblasti nejvyšších několik priorit a k nim přiřadit indikátory, kroky a odpovědnosti. Materiál je nyní již poměrně obsáhlý a ne vždy zcela srozumitelný. Zároveň níže uvádíme řadu koncepčních či technických připomínek, které vidíme za důležité zpracovat. Strategie by například měla vyjasnit pojetí strategických odvětví, více zdůraznit konkurenceschopné ceny energie a zařadit je mezi hlavní priority a indikátory, náročnost transformace ekonomiky a průmyslu či jasněji stanovit pravidla nezvyšující byrokracii firmám. Zároveň by pilířem strategie mělo být celkové vytvoření podmínek pro investice v ČR, které umožní transformovat a zvyšovat potenciál napříč sektory ekonomiky.

Tato připomínka je zásadní.

2. K vymahatelnosti a konkrétnosti materiálu

Ačkoli materiál zmiňuje vytvoření implementačního plánu, počet potřebných změn je značný a bude obtížné naplnit velkou část z nich. Z toho důvodu by bylo vhodné prioritizovat navrhovaná opatření a to především z pohledu zvýšení konkurenceschopnosti. Tato prioritizace by měla být součástí samotné strategie. Požadujeme, aby byl materiál jako celek konkrétnější v prioritních cílech i opatřeních a aby byly stanoveny jasné časové termíny splnění nastavených hlavních strategických cílů a souvisejících opatření.

Odůvodnění:

Předložený materiál nedoprovází jasný implementační plán a přehledná prioritizace celkově a v jednotlivých oblastech. Zejména pak chybí závazné časové termíny splnění jednotlivých cílů a opatření k nim vedoucí. Bude obtížné naplnit simultánně velkou část navrhovaných opatření. Z toho důvodu bychom uvítali prioritizaci, navrhovaných opatření, a to především z pohledu zvýšení konkurenceschopnosti tuzemské ekonomiky, přičemž tato prioritizace by měla být integrální součástí samotné strategie. Bylo uvedeno, že materiál bude záhy rozšířen o konkrétní „implementační kartu“, chtěli bychom tedy znát v neposlední řadě časový plán projednání Hospodářské strategie a termín doplnění o podrobnější implementační karty.

Tato připomínka je zásadní.

3. V materiálu zcela postrádáme kapitolu věnovanou průmyslu a jeho dekarbonizaci (průmyslová strategie) z pohledu kroků ČR a spolupráce veřejného a soukromého sektoru k zajištění úspěšné zelené transformace. Její zpracování v Hospodářské strategii bylo uváděno v posledních návrzích Politiky ochrany klimatu.

Odůvodnění:

ČR doposud nevytvořila svou průmyslovou strategii (po vzoru dalších zemí v EU), po které český průmysl dlouhodobě volá z důvodu potřeby přijetí jasných podpůrných a ochranných kroků, nástrojů a forem spolupráce, aby došlo k jeho úspěšné transformaci za udržení konkurenceschopnosti.

Tato připomínka je zásadní.

4. Ostatní průřezové připomínky:

- A) Do textu prosíme doplnit, že naplňování dekarbonizačních cílů nesmí negativně ovlivňovat konkurenceschopnost energetiky a průmyslu.
- B) Doporučujeme v některých případech zvážit úpravu pojmu „dekarbonizace“ za „uhlíkovou neutralitu“. Případně doporučujeme někde v úvodu vysvětlit, že uhlík je nezbytná součást našeho průmyslu.
- C) V materiálu nevidíme cíl „vytvořit trh pro budoucí (obnovitelné) produkty“, viz též Antwerpská deklarace.

Odůvodnění:

- A) Při ztrátě konkurenceschopnosti energetiky a průmyslu nebude Česká republika schopna zajistit ani životní úroveň občanů, natož pak naplňování klimatické politiky EU.
- B) Viz připomínka
- C) Rádi bychom upozornili na text Antwerpské deklarace, který rovněž vymezuje představy průmyslu k postupné cestě k uhlíkové neutralitě. Současně poznamenáváme, že z našich analýz vyplývá, že pro zajištění udržitelnosti a přiměřeného rozvoje například chemického průmyslu ČR v kontextu postupného přechodu k uhlíkové neutralitě bude nezbytné zajistit úplný přechod na obnovitelnou (nízkoemisní) energetiku, bude nezbytné zajistit přiměřený přístup k biomase (není dostatečně v hospodářské strategii řešeno), rozvinout nezbytnou infrastrukturu (je zmíněno v hospodářské strategii okrajově) a dostupnost

předpokládaných alternativních energetických zdrojů (např. vodíku), resp. přepravu CO₂, o významných investičních požadavcích nemluvě.

Tato připomínka je zásadní.

5. Odkazy na navazující dokumenty

V samotném závěru dokumentu schází stručný odkaz na to, jaké dílčí strategie by měly být na základě schválené Hospodářské strategie ČR vytvořeny či aktualizovány (např. strategie rozvoje dopravy ČR, Státní energetická koncepce, Exportní strategie apod.), příp. jaké stávající by měly být zrušeny.

Tato připomínka je zásadní.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

6. K usnesení vlády

Žádáme doplnit termíny do návrhu usnesení vlády, celkové znění by mělo být upřesněno.

Odůvodnění:

V bodě III. 1 se ministru ukládá zpracovat implementační plán Strategie a v bodě III.2b) vyhodnocovat míru naplnění cílů HS ČR. V obou případech nejsou uvedeny termíny, což by podle článku IV jednacího řádu vlády znamenalo splnění do 30 dní, což jistě není záměrem předkladatele.

Tato připomínka je zásadní

7. Ke kapitole „Souhrnná analýza vnitřního a vnějšího potenciálu (SWOT analýza) ekonomiky České republiky“ (str. 9)

Požadujeme bod v kategorii „Slabé stránky“ doplnit takto: *„Vysoká náročnost ekonomiky v porovnání s jinými státy, zejména kvůli tradičním průmyslovým odvětvím **v kombinaci s pomalejším rozvojem OZE v posledních letech**“.*

Odůvodnění:

Skutečnost, že Česko má silný průmysl, není samo o sobě slabou stránkou. Pro firmy je důležitá bezpečná cenově dostupná energie, která jim zároveň například zajistí splnění požadavků ESG.

Tato připomínka je zásadní.

8. Ke kapitole „1.1 Lidský kapitál (vzdělávání, trh práce, zdraví)“ (str. 23)

A) Do části „Hlavní opatření“ (str. 25) požadujeme doplnit opatření: **„Podpora Reskillingu a Upskillingu zaměstnanců a obnovení činnosti Sektorových rad.“**

- B) Strategický cíl „Vynikat v oblasti přilákání a udržení talentů“ požadujeme více zobecnit a související ukazatel v podobě podílu cizinců mezi studenty doktorského vzdělávání rozšířit i na jiné typy vzdělání. Mimo samotného podílu také zohlednit, zda zde tito studenti zůstávají a nevrací se do své vlasti.
- C) Mezi strategické cíle a hlavní opatření doplnit podporu internacionalizace ve vzdělávacím sektoru s pomocí národních a evropských zdrojů.

Odůvodnění:

Vycházíme z jednoho z aktuálních doporučení NERVu, které bohužel není v materiálu akcentováno. Firmám dlouhodobě chybí kvalifikovaní pracovníci. Investice do technologií bez investic do kvalifikací nebudou fungovat. Nestačí sebelepší zlepšování výuky ve školách, ročně ovlivní méně než 2 % pracujících. Reskilling a Upskilling představují cestu, jak lze předejít ztrátě zaměstnání a udržet se na trhu práce – snížení nákladů státu spojených s evidencí uchazečů na ÚP ČR. Je potřeba umožnit flexibilní pohyb v systému celoživotního učení, tj. mezi formálním a neformálním vzděláváním. K tématu obnovení činnosti Sektorových rad: Existuje návrh Modelu partnerského řízení dalšího profesního vzdělávání, navrhnutý zaměstnavateli a odbory, kde se mluví o vytvoření společného fondu podpory dalšího profesního vzdělávání a rozvoje pracovního trhu. Legislativní návrh se řeší ve Vládním výboru pro strategické investice (Lidský kapitál).

Tato připomínka je zásadní.

9. Ke kapitole 1.2 Výzkum, vývoj a inovace“ (str. 27)

V materiálu není zmíněn dlouhodobý pokles využívání nepřímé daňové podpory a stagnace veřejných výdajů na VaV. Mezi hlavními opatřeními pak nejsou nastíněny konkrétní kroky k zatraktivnění daňových odpočtů a koncepční podpory průmyslového aplikovaného výzkumu.

Odůvodnění:

Navzdory snaze o zvýšení výdajů na VaV a proklamované ochotě podporovat inovace nebyly příliš zřetelné konkrétní kroky k vyšší inovační atraktivitě v ČR. Veřejné výdaje na VaV stagnují, finanční podpora průmyslového aplikovaného výzkumu postupně klesá a v minulých letech byl patrný dlouhodobý pokles využívání nepřímé daňové podpory VaV mj. z důvodu vysoké administrativní a regulační zátěže. Je nutno obrátit tento trend, což by mělo být zřetelné i z tohoto strategického dokumentu. Proto požadujeme uvedení konkrétních cílů v podobě navýšení daňové podpory VaV a navýšení podpory průmyslového aplikovaného výzkumu včetně stabilního finančního rámce, které umožňují firmám a výzkumným organizacím plánovat v delším horizontu. V této souvislosti očekáváme i konkrétní hlavní opatření včetně časových termínů splnění.

Tato připomínka je zásadní.

10. Ke kapitole „1.2 Výzkum, vývoj a inovace“

Doporučujeme upravit hodnocení výzkumu a vývoje (ve strategických cílech) podle indikátoru Thomson Reuters Scientific Index, označení ukazatele je zastaralé.

Odůvodnění:

Thomson Reuters Scientific Index (nyní Web of Science) byl původně spravován společností Thomson Reuters. V roce 2016 však došlo k akvizici části společnosti investičními firmami Onex Corporation a Baring Private Equity Asia, přičemž nově vzniklá společnost byla přejmenována na Clarivate Analytics. Nová společnost spravuje a rozvíjí platformu Web of Science, která zahrnuje různé citační indexy a vědecko-analytické nástroje. Předkladatelem navrhované označení by vzneslo zmatek do hodnocení výzkumu v ČR.

Tato připomínka je doporučující.

11. Ke kapitole „1.5 Kvalita veřejných institucí“

Požadujeme mezi hlavními opatřeními uvést zajištění stabilního legislativního prostředí, dostatečné legis vacance a stanovení základního povinného pravidla při přijetí nového zákona či povinnosti minimálně dva/dvě zrušit.

Odůvodnění:

V opatřeních je uveden důraz na správné provádění RIA a důsledné vyhodnocování, zda bylo původních záměrů legislativy dosaženo. Ačkoliv je dané opatření prospěšné, bohužel je nedostačující. Řada firem považuje legislativní prostředí v ČR za nestabilní, zásadní novelizace právních předpisů je často bez dostatečné legis vacance (např. konsolidační balíček) a je nutné obrátit trend růstu regulační zátěže. Proto navrhuje stanovit pravidlo, že každé přijetí nového zákona či povinnosti musí být doprovázeno zrušením minimálně dvou dosavadních.

Tato připomínka je zásadní.

12. Ke kapitole „2. Strategická infrastruktura“

Požadujeme doplnit následující větu (str. 36) takto: *„Česká republika by měla usilovat o rozmanitou, kvalitní a dobře fungující infrastrukturu, která bude snižovat závislost na dovozu energií, **zajistí konkurenceschopné ceny energie, bude zvyšovat odolnost vůči výpadkům a krizím, a která přitahuje investice a podporuje inovace v oblasti energetiky. Investice do modernizace energetické infrastruktury a přechod na čisté zdroje energie jsou klíčové pro splnění závazku EU k dosažení klimatické neutrality do roku 2050 a pro zachování konkurenceschopnosti českého průmyslu.**“*

Odůvodnění:

Klíčové parametry pro fungující energetickou infrastrukturu musí obsahovat i prvky ceny energie. Mezi obecnými cíli zcela chybí zásadní aspekt potřeby zajištění dostatku čisté energie (zejm. elektřiny) za světově konkurenceschopné ceny.

Tato připomínka je zásadní.

13. Ke kapitole „2.1 Energetická infrastruktura a dekarbonizace“ SWOT analýza „silné a slabé stránky“

A) Požadujeme silné stránky upravit následovně:

~~Pokračující proces transformace zdrojové základny pro výrobu elektrické energie ve směru dekarbonizace elektroenergetického mixu při zachování stability a bezpečnosti dodávek.~~

Aktuálně stabilní domácí zdroje elektřiny.

Poznámka: Mezi silné stránky je ne zcela přesně zahrnuto robustní zásobování trhu, spolehlivost dodávek energie a příznivá geografická poloha pro přepravu komodit. Bez zajištění dozdvojení a aktivního přístupu pro zajištění alternativ mohou v určitých scénářích být i rizika v oblasti dodávek energie a komodit (importní závislost).

B) Požadujeme ve slabých stránkách doplnit následující bod:

Absence technologicky neutrálních kapacitních mechanismů oproti regionální konkurenci v Německu a Polsku.

Zdlouhavé a nepředvídatelné povolovací procesy při výstavbě nové energetické infrastruktury (jak nových obnovitelných zdrojů, tak přenosové / distribuční soustavy).

Vysoká cena elektřiny.

Klimatické podmínky ČR a omezené možnosti realizace obnovitelné energetiky.

Odůvodnění:

A) Transformace domácí energetické základny zatím neproběhla dostatečně, neboť hlavní rozsah transformace uhelné energetiky a teplárenství dlouhodobě čekal a v některých aspektech stále čeká na podmínky pro výstavbu hlavních výrobních zdrojů, kde investice do projektů ještě nebyly započaty. V domácí zdrojové základně dnes existuje dostatečná záruka soběstačnosti a bezpečnosti pro některé krizové scénáře.

B) Kapacitní mechanismy jsou aktuálně stabilizačním mechanismem pro klíčové říditelné zdroje v Německu a Polsku. ČR, z důvodu jejich absence a nemožnosti je nasadit z důvodu restrikcí aktuálně uplatňovaných ze strany evropské legislativy, nemůže tento nástroj využít pro stabilizaci své bezpečnosti a konkurenceschopnosti. Absence tohoto nástroje tak vyvolá neřízené uzavírání klíčových energetických zdrojů ČR a zhorší podmínky investic do nových. Výsledkem budou vysoké importy a vyšší ceny elektřiny proti regionální konkurenci, jež jsou problémem již nyní.

Bariérou v transformaci a stability české energetiky jsou mj. i zdlouhavé a nepředvídatelné povolovací procesy při výstavbě nové energetické infrastruktury/OZE.

Tato připomínka je zásadní.

14. Ke kapitole „2.1 Energetická infrastruktura a dekarbonizace“ SWOT analýza „příležitosti a hrozby“

A) Mezi „Příležitostmi“ požadujeme doplnit/upravit:

Možnost rychlé a nákladově efektivní přestavby stávající rozvinuté sítě plynovodů na dopravu vodíku.“

Vysoký počet firem působících v oblasti obnovitelných zdrojů“

Dostatečná kapacita plynárenské infrastruktury (zejména podzemní zásobníky plynu) umožňující sezónní akumulaci energie (Power-2-Gas)

B) Mezi „hrozby“ požadujeme doplnit:

„Nedostatečně rychlé odstranění bariér pro výstavbu obnovitelných zdrojů či nedostatek politické podpory pro jejich realizaci“

Odůvodnění:

A) Smyslem doplnění je zdůraznit, že stávající topografie, rozsah a průběžná modernizace plynovodních sítí představuje v případě pokrytí daného území stávající sítí efektivnější a levnější variantu před výstavbou nových vodíkovodů (náklady na adaptaci plynovodů na vodík představují navýšení jen o cca 10-15 % současných nákladů).

Potenciál uplatnění technologie Power-2-Gas je dán především vysokým podílem výroby obnovitelné elektrické energie z intermitentních zdrojů v letních měsících. Přebytky elektrické energie z OZE mohou být přeměněny na plynou formu energie (vodík, syntetický metan).

B) Viz připomínky výše.

Tato připomínka je zásadní.

15. Ke kapitole Energetická infrastruktura 2.1 – ceny energie

Mezi cíle strategie by měla být snaha o dosažení konkurenceschopných cen energií v tuzemské ekonomice vůči průměru EU, a to v kontextu vysoké energetické náročnosti tuzemského průmyslu. Podporujeme specifický cíl Snížit hladiny konečných cen energie na úroveň průměru zemí Evropské unie a následně tento stav bez významných odchylek udržet“, požadujeme ale uvést nástroje či opatření, jimiž by byl cíl naplněn.

Odůvodnění:

Význam cíle energie by měl být v dokumentu povýšen - indikátor nízkých, konkurenceschopných cen energie pro firmy je uveden jen jako doplňující. Naopak by měl být mezi hlavními indikátory, i s ohledem na uvedenou analýzu a priority ČR. Požadujeme zařadit tento cíl a indikátor mezi priority.

Tato připomínka je zásadní.

16. Ke kapitole „2.1. Energetická infrastruktura a dekarbonizace“ Strategické cíle, specifické cíle a hlavní opatření

A) Mezi strategickými cíli by měly být **Cenově dostupné dodávky energie** s ukazatelem **Náklady na energii**.

B) Ve specifických cílech chybí podpora technologií CCUS jako nástroje k postupnému dosahování uhlíkové neutrality. Případně by měl být odkaz v příslušné kapitole na akční plán CCUS.

C) Požadujeme ve specifických cílech upravit poslední odrážku následovně: **„Zvyšovat využití nízkouhlíkového a obnovitelného ~~vodíku~~ plynu (biometan, vodík a jeho sloučenin) jako náhrady za fosilní paliva v dopravě, průmyslu a energetice a jako nosiče pro dovoz energie.“**

D) V příležitostech a specifických a strategických cílech či hlavních opatřeních dále chybí zavedení systematické pomoci, zejm. průmyslu, minimálně ve smyslu zavedení nástrojů k úlevě od vysokých cen

(včetně např. snížení/eliminace poplatků na POZE či závazek k pokračování v kompenzacích nepřímých nákladů EU ETS).

- E) ČR by se v hospodářské strategii také měla zavázat k prosazování postupů ke snížení cen a zajištění větší cenové stability elektřiny na poli EU.
- F) Požadujeme mezi „Hlavní opatření“ doplnit/upravit tyto body: **„Identifikace a odstranění bariér pro povolování výstavby nových obnovitelných zdrojů energie a související infrastruktury a systematická edukace zaměstnanců států, krajů a místních samospráv při povolování obnovitelných zdrojů“**
„Zavedení takových mechanismů a nástrojů, které podpoří investorskou stabilitu v oblasti obnovitelných zdrojů energie, především z hlediska financovatelnosti projektů.“
- G) V hlavních opatřeních požadujeme upravit 1. odrážku následovně: *“Dále jednoznačně definovat práva a povinnosti jednotlivých subjektů vystupujících na trhu s elektřinou a ~~plynem~~ plyny, respektive ~~a v~~ teplárenství a nastavit jejich vzájemné interakce.“*
- H) Požadujeme využít možností dalších forem zapojení bankovního sektoru pro energetickou transformaci tuzemské ekonomiky, od financování například formou zelených a udržitelných dluhopisů atd.

Odůvodnění:

- A) Jde o hospodářskou strategii a ne SEK či POK, i tak jsou zde cíle hlavně týkající se emisí a OZE. Zde by se měl primárně promítnout jeden z cílů SEK a to **„Zajistit spolehlivé dodávky paliv a energie na úrovni neomezující rozvoj hospodářství ČR a za dostupné ceny neohrožující jeho konkurenceschopnost, s přihlédnutím k bezpečnostním zájmům ČR.“**
Nerozumíme, proč je v hospodářské strategii toto zařazeno až v rámci specifických cílů jako **„Snížit hladiny konečných cen energie na úroveň průměru zemí Evropské unie a následně tento stav bez významných odchylek udržet.“** Ve sledovaných indikátorech jde až o doplňující ukazatel.
- B) Viz připomínka
- C) Požadujeme zahrnout kromě vodíku i biometan, který díky lokální produkci napomůže k zajištění bezpečnosti dodávek energie a díky nízké hodnotě emisí CO₂ naplnění klimaticko-energetických cílů v sektoru dopravy a teplárenství.
- D) Bez zlepšení je nejen ohrožena existence zdejších průmyslových odvětví díky snížení mezinárodní konkurenceschopnosti, ale také úspěch zelené transformace průmyslu, která je založena především na elektrifikaci.
- E) Viz připomínka
- F) Pouhé vyčlenění ploch pro výstavbu OZE není dostačující, protože mnohdy jsou bariéry pro výstavbu OZE skryté v zastaralých metodikách a neznalosti úředníků, což ohrožuje výstavbu nižších gigawatt-peak nových OZE. Z hlediska investorů je nutné zajistit, aby investice do české energetiky byla stejně atraktivní anebo atraktivnější, než investice do OZE např. v Rumunsku, Polsku apod.
- G) Navržená úprava reflektuje předpoklad, že narůstající objemy produkce obnovitelných plynů povedou nejprve k situaci, kdy obnovitelné plyny (biometan, vodík) budou nabízeny především ve směsích se zemním plynem poptávaným stávajícími odběrateli zemního plynu (za předpokladu, že jejich koncová zařízení jsou technicky připravena na směšování, budou poptávat). To na jedné straně bude zajišťovat stabilizaci trhu a spolehlivý odběr, dokud objemy vodíku nedosáhnou kritické hranice, kdy se jeho přeprava vyhrazeným potrubím stane ekonomicky výhodnější.

Tato připomínka je zásadní.

17. Ke kapitole „2.2 Dopravní infrastruktura“

- A) Požadujeme více akcentovat „multimodální přepravu“.
- B) V materiálu je nedostatečně zdůrazněn význam letecké dopravy. Požadujeme rozvoj kapacit letecké dopravy uvést do kategorie „příležitostí“ a zároveň jako „strategický cíl“, jehož ukazatelem by byla „Kapacita v souladu s poptávkou a současně s rozvojem infrastruktury v okolních zemích“ Dostatečné a plynulé financování a umožnění rozvoje uvedené infrastruktury by mělo být zahrnuto i mezi hlavní opatření.
- C) Ve strategickém cíli „ Vybudovat infrastrukturu pro alternativní dopravu, nabíjecí stanice, včetně H, CNG“, nepovažujeme „Ukazatel: Počet nabíjecích stanic“ za správný a dostatečný (mj. vůbec nesouvisí se zmiňovaným H2 a CNG). Naopak by měl být více rozpracován aspekt produktovodní přepravy alternativních (energetických) surovin.
- D) Je třeba zajistit dostatečné a plynulé financování a umožnění rozvoje a údržby infrastruktury; vybudovat kvalitní a bezpečné silniční a železniční sítě do všech aglomerací České republiky, včetně kvalitní a dostatečné kapacitní sítě silnic I. třídy zabezpečující propojení jednotlivých regionů a jejich napojení na dálnice, rozvíjet páteřní leteckou infrastrukturu.

Tato připomínka je zásadní.

18. Ke kapitole „2.4 Ekonomická bezpečnost a obchodní strategie“

- E) Požadujeme velmi jasně zdůraznit, že před zaváděním nových nástrojů na ochranu ekonomické bezpečnosti je nezbytné provádět podrobná hodnocení rizik.
- F) Kapitola dostatečně nereflektuje potřebu posílení spolupráce mezi členskými státy, Evropskou komisí a soukromým sektorem. Tato spolupráce je klíčová pro efektivní identifikaci a řešení bezpečnostních rizik
- G) Není ani dostatečně reflektován význam mezinárodní spolupráce a sladění pravidel s globálními partnery. Koordinace s mezinárodními partnery je klíčová pro zajištění efektivní ekonomické bezpečnosti a posílení globálního postavení.
- H) Požadujeme více akcentovat význam zajištění přístupu k surovinám a podporu strategických technologií jako klíčové prvky ekonomické bezpečnosti.
- I) Požadujeme, aby bylo explicitněji vyjádřeno varování před protekcionistickými opatřeními, která by mohla ohrozit konkurenceschopnost EU. Ekonomická bezpečnost by měla být vyvážená a neměla by neúměrně omezovat ekonomickou otevřenost.
- J) SWOT analýza působí povrchně a nedostatečně zohledňuje trendy a komplexní faktory. Např. základní indikátory ekonomické bezpečnosti se vztahují pouze na podíl vládních výdajů na obranu k HDP a na podíl domácí přidané hodnoty v exportu.
- K) Snaha o snížení administrativní zátěže zmíněna pouze povrchně a bez konkrétních závazků. Formulace jako "snaha o snížení administrativní zátěže je důležitým krokem pro vytvoření příznivého podnikatelského prostředí" nenaznačují žádné konkrétní kroky. Požadujeme zavést pravidelné zveřejňování konkrétních výsledků dosažených vládou a Evropskou komisí v této oblasti a vyhodnocovat jak komunitární, tak národní požadavky na firmy
- L) Mezi strategickými cíli požadujeme přijetí eura a růst objemu exportu v třetích zemích

- M) Ve specifických cílech v posledním bodu požadujeme doplnit, že potenciální návrhy na zlepšení budou brát v potaz zachování atraktivity České republiky pro působení zahraničních investorů a principy volného trhu a svobody podnikání.

Odůvodnění:

Kapitola je napsaná spíše obecně. Z uvedeného důvodu požadujeme výše uvedené dílčí připomínky. V neposlední řadě je nutné dané cíle a opatření doplnit konkrétními závazky a měřitelnými ukazateli. Je to patrné zejména v základních ukazatelích hodnocení strategických cílů, kdy uvedení pouze hodnoty podílu vládních výdajů na obranu k HDP a podílu domácí přidané hodnoty k exportu je nedostatečné.

Tato připomínka je zásadní.

19. Ke kapitole „2.5 surovinová bezpečnost“

- A) V hlavních opatřeních požadujeme doplnit důraz na ocelový šrot (pokud tato jdou na úroveň jednotlivých surovin, jako je dřevo). Ten by měl být jednak v ČR prohlášen za strategickou druhotnou surovinu, která je zásadní pro možnost dekarbonizace a tak i přežití ocelářského odvětví v ČR.
- B) Ve SWOT analýze je naznačována potřeba a podpora zvyšování míry recyklace. ČR by tedy měla zvážit i další podpůrné mechanismy v tomto ohledu, a to např. formou daňového zvýhodnění odvětví a firem, kde k významnému navyšování recyklace dochází, tj. nikoliv „jen“ investiční podporou.
- C) Zvolený indikátor sledování surovinové bezpečnosti je vzhledem k vytyčeným cílům udržení surovinové bezpečnosti nedostatečný a měl by být zvolen další - takový, který indikuje úspěch v udržování a spotřebě místních surovin v ČR/EU.
- D) Požadujeme, aby v této kapitole bylo zahrnuto mezi strategickými cíli také zachování stabilní a udržitelné těžby základních stavebních materiálů jako je písek, štěrk či kamenivo.
- E) V kapitole je mj. málo akcentována „voda“, resp. relativní konkurenční výhoda oproti (zejména jižním regionům) EU.

Odůvodnění:

- A) Fyzická a cenová dostupnost ocelového šrotu je zcela zásadní pro možnost dekarbonizace evropského i českého ocelářství (vsázka do ekologických elektrických obloukových pecí). Šrot se však z EU každoročně ve velkém vyváží (takřka 20 Mt šrotu/rok) a místní hutě mají omezené možnosti, jak tento trend zvrátit – trh se šrotem je oddělený.
- B) Motivační faktor a významná pomoc při dosahování cílů.
- C) Viz samotná připomínka
- D) Je nutné upozornit na pozvolné zavírání starších dolů na písek či kamenivo, aniž by zároveň docházelo k otvírání nových ložisek. Tato situace bude mít za následek postupný útlum těžební aktivity, což bude mít negativní důsledky pro stavební aktivitu v ČR. Dané materiály by se totiž musely do ČR dovážet s vyššími náklady a mj. i uhlíkovou stopou.
- E) Viz. připomínka

Tato připomínka je zásadní.

20. Ke kapitole „2.5 Surovinová bezpečnost“ (str. 51)

V části hlavní opatření v odrážce 8 požadujeme nahradit text následujícím způsobem: „Implementovat Surovinovou politiku pro dřevo dle usnesení Vlády ČR ze dne 26. června 2024 č. 433 a v rámci Stálé pracovní skupiny pro Surovinovou politiku pro dřevo při Radě vlády pro energetickou a surovinovou politiku ČR vypracovat akční plán a pravidelně monitorovat plnění cílů a opatření.“

Odůvodnění:

Jedním z cílů je přispět k ochraně klimatu a inovativními technologiemi zajistit vyšší přidanou hodnotu lesnicko-dřevařského sektoru a dosáhnout tak vyššího a efektivního využívání dřeva ve stavebnictví a dalších oblastech, což přispěje České republice ke splnění jejích přijatých závazků vyplývajících z Green Dealu v oblasti dekarbonizace a dosažení nízkouhlíkové ekonomiky.

Tato připomínka je zásadní.

21. Ke kapitole 2 a 3 celkově

Dokument správně hodnotí nové příležitosti pro českou ekonomiku a identifikuje možnosti jejího rozvoje v nových odvětvích. Toto je ovšem činěno bez hodnocení stávajících či neúspěchů úspěchů například v oblasti gigafactory nebo vodíkových investic. Není tak zohledněn fakt, že administrativní bariéry, nedostatek podpory veřejnosti a chybějící stabilní energetická infrastruktura vede k omezeným výsledkům v této oblasti. Efektivní rozvoj stávajících odvětví by měl být jedním z pilířů strategie (někdy není z dokumentu jasné, zda naopak není rozvoj současných sektorů upozadován; při transformaci aktuálního průmyslového základu lze často docílit obdobných efektů jako při rozvoji nových odvětví) a nové technologie by měly být právě příležitostí. Žádáme MPO o vysvětlení.

Tato připomínka je zásadní.

22. Ke kapitole „3.3 Strategická odvětví“

Kapitola strategická odvětví by měla být lépe vysvětlena či přejmenována (i na základě vysvětlení MPO na jednáních o cílech/pojetí této kapitoly), jinak je pro čtenáře nejasná volba a definování „strategických odvětví.“ ČR by měla i nadále využít svůj potenciál v průmyslu a nových technologiích. Průmysl celkově považujeme za strategický, tudíž prioritou jsou podmínky pro investice jako takové. Chápeme, že zároveň s tím mohou být definovány technologie s potenciálem rozvoje ekonomiky, které dává smysl ještě dalšími formami napříč sektory podpořit (3.2). Na druhou stranu, vymezení kapitoly 3.3 není jasné. Nikdo nezpochybňuje význam, přínos či potenciál těchto sektorů (to podporujeme), ale není zřejmé, proč jsou zmíněny pouze tyto dvě oblasti. Měla by být doplněna i další průmyslová odvětví, nebo alespoň jasné vymezeno, zda a jak další technologie/odvětví budou zohledněny jako strategické pro ČR a jak bude využit jejich potenciál. Mezi tyto sektory patří například:

- A) Základní průmyslová odvětví vyrábějící vstupy pro navazující sektory
- B) Požadujeme zmínit vedle tématu dekarbonizace, automobilového průmyslu či výrobu polovodičů i téma výroba léčiv a zdravotnických prostředků, jež je nezbytné pro zdravotní bezpečnost a veřejné zdraví. Farmaceutická výroba má nejen vysokou přidanou hodnotu (v poměru na jednoho zaměstnance dokonce jednu z nejvyšších), ale zásadním způsobem se podílí také na bezpečnosti státu zajištěním kriticky důležitých léčiv a zdravotnických prostředků.

- C) Odvětví „AeroSpace“, které má jak tradici, tak vysokou přidanou hodnotu a zároveň i přesah do bezpečnosti státu, z toho my vyplývá strategická významnost tohoto tématu pro ČR.

Odůvodnění:

- A) Důležitost stability a odolnosti evropské výroby těchto produktů, a naopak riziko závislosti na dovozu z Asie naplno odhalila pandemie covidu-19 a přetrvávající výpadky dodávek mnoha, často základních léků. Česká republika má bohatou tradici chemické a farmaceutické výroby a disponuje tak potenciálem pro rozšíření své role v mezinárodním farmaceutickém průmyslu. Cílem by mělo být nejen zvýšení kapacity výroby léčiv na bázi nejmodernějších dostupných technologií, ale také zajištění jejich dostupnosti pro občany za všech okolností.
- B) Jsme pevně přesvědčeni, že farmaceutický průmysl představuje v dnešní době životně důležitý sektor (viz. např. nedávný výpadek některých léků), který může zásadně přispět k transformaci tuzemské ekonomiky. Česká republika by mohla excelovat v oblastech, jako je transfer, vývoj a výroba kriticky důležitých léků včetně aktivních farmaceutických substancí potřebných pro výrobu léků. Je nezbytné podporovat průmyslový výzkum a vývoj a inovace v tomto sektoru, stabilizovat financování výzkumných aktivit a podporovat spolupráci mezi akademickým sektorem a průmyslem. Klíčová bude také podpora vzdělávání a specializace expertů v oblasti farmacie, farmaceutické technologie, včetně vytvoření kompetenčních center na vysokých školách či výzkumných pracovištích
- C) Tradičním hi-tech průmyslovým odvětvím (s vysokou přidanou hodnotou) je v České republice letectví a nyní i kosmonautika. Více než staletá tradice ve vývoji a výrobě, včetně proudových cvičných a lehkých bitevních letounů, nebo dvoumotorových dopravních letounů pro obtížné provozní podmínky, ale také jejich pohonných jednotek, pokračuje i v současnosti. ČR je jeden z největších výrobců ultralehkých letounů celosvětově a významným vývozcem UAV prostředků. Toto špičkové know-how a technologie slouží aktuálně mimo jiné rozvoji kosmického průmyslu a zároveň má zásadní bezpečnostní aspekt. Podpora tohoto odvětví jak z pohledu průmyslu, tak školství a vědy, dovolí ČR setrvat v úzkém kruhu zemí, disponujících těmito unikátními dovednostmi.

Jsme připraveni diskutovat způsob zpracování výše uvedeného. Kapitola by měl být vyjasněna.

Tato připomínka je zásadní.

23. Ke kapitole „3.4 Industrializace v kontextu politik Evropské unie (str. 56)“

- A) Kapitola správně popisuje riziko nekonkurenceschopnosti EU výrobků na světových trzích. Měl by však být explicitně zmíněn i fakt, že EU produkty mohou přestat být konkurenceschopné i na samotném evropském trhu, kdy je cenově „převálcují“ produkty ze zahraničí.
- B) Nesouhlasíme s větou: „...a to při zachování principu, že veřejná podpora je výjimkou, nikoliv pravidlem.“ Požadujeme její odstranění. Navíc by mělo být ve strategii uvedeno, že ČR bude usilovat na národní a EU úrovni o odstranění podmínek pro získání podpory, které mnohdy brzdí nadějně projekty směřující k naplnění cílů EU.
- C) Kapitola si jako jeden z cílů klade prosazování snížení regulatorní zátěže na úrovni EU. Požadujeme však doplnění i národní úrovně.

- D) V kapitole je pomíjena role těžkého průmyslu, který je základním kamenem pro další navazující odvětví (s vyšší přidanou hodnotou).

Odůvodnění:

- A) EU bohužel nezavedla dostatečně robustní a efektivní nástroje k zabránění popisované situace. Výrobcům v EU neustále rostou náklady (především vlivem nabývajících environmentálních požadavků a zpoplatňování), zatímco výrobci ze třetích zemí se s tímto efektem potkávají minimálně. Evropské výrobce dostatečně pravděpodobně neochrání ani zavedený CBAM, který obsahuje spoustu nedostatků.
- B) Věta nedává smysl, resp. je velmi matoucí. Přístup by měl být takový, že veřejná podpora je samozřejmostí ve chvíli naplnění podmínek pro její poskytnutí. Prostředky pro veřejnou podporu jsou mnohdy zdrojovány z poplatků soukromého sektoru (viz např. emisní povolenky) a měly by se tedy v ideálním případě vracet zpět průmyslu, pokud tento naplní podmínky pro její získání. Podmínky v EU pro získání veřejné podpory jsou navíc často velice komplikované a nesplnění jedné dílčí může znamenat pád celého projektu.
- C) Snížení administrativní zátěže na EU úrovni je zcela jistě nezbytné. Tuto zátěž pro průmysl však mnohdy zvyšuje sama ČR na národní úrovni např. neefektivním propojením systémů a nedostatečnou vzájemnou komunikací a v rámci státní správy. Sama ČR by tedy měla usilovat o zlepšení v této oblasti, českému průmyslu naopak administrativní zátěž přibývá.
- D) Je zcela nezodpovědné spoléhat na to, že produkty těžkého průmyslu budeme dovážet a na tom stavět rozvoj ekonomiky. Je naopak žádoucí vytvořit hospodářskou strategii na to, aby se tento průmysl v ČR dále „udržitelně“ rozvíjel a vytvořil tak konkurenční výhodu ČR oproti jiným zemím EU (případně globálně).

Tato připomínka je zásadní.

24. Ke kapitole „4 Financování“ (str. 59 – 70)

- A) V kapitole by měl být kladen větší důraz na potřebu podpory velkých podniků. ČR by měla usilovat o umožnění této podpory na EU úrovni a sama ji být na národní úrovni maximálně otevřená a proaktivní.
- B) Požadujeme, aby ČR v rámci kapitoly doplnila cíl prosazovat zrušení zákazu poskytování regionální podpory pro ocelářské odvětví stanoveného v článku 13 písm. a) Nařízení Komise 2023/1315.
- C) Požadujeme implementovat tzv. soft loans, tj. zvýhodněných úvěrů podporovaných vládou ČR ve směru k bankám.
- D) Požadujeme rozšířit pasáž týkající se Národní rozvojové banky na str. 63.

Odůvodnění:

- A) Vedle podpory MSP je třeba systematicky podporovat z veřejných financí i velké podniky. Mnohé programy dnes tuto možnost nemají (vychází buď z pravidel EU, nebo si to takto nastaví ČR sama). Přitom právě VP mají v mnoha ohledech největší potenciál – inovace, podíl na úspěšném dosahování evropských a národních cílů.
- B) K tomuto omezení neexistuje relevantní důvod, naopak takto strategické odvětví, jako je ocelářství, je v EU třeba maximálně podporovat. Zákaz poskytování regionální podpory značně komplikuje českým ocelářským firmám podnikání a další rozvoj.

- C) Dané opatření by výrazně pomohlo realizaci zajímavých či inovativních podnikatelských projektů s vysokým potenciálem do budoucna. Jedná se například o exportní projekty soukromých společností zejména v rozvojových regionech / emerging markets.
- D) Národní rozvojová banka má poměrně významný potenciál pro tuzemskou ekonomiku, je však potřeba dostatečně navýšit kapitál dané instituce a změnit strukturu financování, aby NRB mohla efektivně podpořit financování strategických hospodářských priorit státu po vzoru jiných rozvojových bank v zahraničí.

Tato připomínka je zásadní.

25. Ke kapitole „4.3 Financování udržitelnosti“

Máme námitku k připuštění možnosti provozního financování, zejména pro podporu instalací zatím neověřených technologií, nebo pro zavedení výroby produktů, které budou zásadně přispívat k uhlíkové neutralitě.

Odůvodnění:

Podpora financování investice, která nezajistí konkurenceschopný výrobek, resp. výrobek prodejný na trhu, naopak celému procesu uškodí a přispěje k nekonkurenceschopnosti EU/ČR, protože investiční zdroje budou vyčerpány.

Tato připomínka je zásadní.

26. Ke kapitole „4.4. Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí“

Požadujeme upravit 7. odstavec (Udržitelnost systému zdravotnictví) následujícím způsobem: *„Udržitelnost systému zdravotnictví v České republice se bude v následujících dekádách potýkat s velkými výzvami týkající se celé společnosti. Jedná se zejména o zvyšující se expozici některých rizikových faktorů, jako jsou obezita a škodlivá konzumace alkoholu.....OECD rovněž doporučuje pro zlepšení zdravotního stavu obyvatel zvyšování spotřebních daní na tabákové výrobky a alkohol či uvažovat o zavedení speciální daně na nezdravé potraviny. Ke zlepšení zdravotního stavu obyvatelstva je třeba přistupovat komplexně, a to jak rozšířením a zkvalitněním preventivních opatření a systémů zdravotní péče, tak i pečlivě zvažovaným nastavením daňového systému reflektujícím rozdílnou povahu a míru škodlivosti jednotlivých položek spotřební daně. Druhým fenoménem pak bude proces stárnutí populace, který zásadním způsobem ovlivní finanční bilanci systému zdravotnictví.“*

Tato připomínka je zásadní.